

# MUSIK

## *Komposition og arrangering*

### TEKSTSKRIVNING TIL MUSIK

---



#### **Velkommen til School To Go og dagens undervisning!**

Dette er et forløb i faget "Musik" om Komposition og Arrangering i tre episoder, med de tre temaer: "Melodi og harmonilære", "Tekstskrivning til musik" og til sidst "Arrangering af små ensembler". Der vil både være lytte-tekster og øvelser i episoderne.

#### **Introduktion**

Forestil dig, at du kan fortælle en historie, ikke bare med ord, men også med musik. I de næste par uger skal vi dykke ned i en verden, hvor ord og toner smelter sammen for at skabe noget magisk: "Komposition og Arrangering - Tekstskrivning til musik".

Tænk på dine yndlingsange. Hvad får dig til at synge med, eller hvad gør, at de bliver hængende i dit hoved? Er det historien, de fortæller? Måden de beskriver følelser på? Eller måske de sjove, skøre eller dybe ord, de bruger?

I denne del af musikundervisningen skal vi lære, hvordan man væver ord sammen med melodier for at skabe vores egne sange. Du vil opdage, hvordan rim, rytme og billedsprog kan gøre en sangtekst levende. Vi skal også udforske, hvordan vi kan udtrykke vores egne ideer, følelser og historier gennem sang.

Vi begynder med at lege med ord og musik og ser, hvor vores kreativitet fører os hen. Måske finder du ud af, at du har en skjult talent for at skrive sange, eller måske opdager du en ny måde at udtrykke dig på.

Så lad os starte denne rejse sammen og se, hvad vi kan skabe, når vi kombinerer magien ved ord med musikkens univers. Hvem ved? Måske skriver vi den næste store hit-sang!

### **Mål for undervisningen:**

- Jeg skal kunne genkende forskellige sangstrukturer, som vers, omkvæd og bro
- Jeg skal kunne forklare, hvorfor rim og rytme er vigtige i sangtekster
- Jeg skal kunne bruge billedsprog til at udtrykke følelser eller fortælle en historie i mine sangtekster
- Jeg skal kunne analysere en sang for at finde ud af, hvordan tekstforfatteren bruger metaforer og billedsprog

### **Hvordan matcher vi teksters stemning med musiks melodi ved tekstskrivning af musik?**

At matche en sangteksts stemning med musikkens melodi er lidt som at klæde sig på til vejret. Ligesom du ville tage en varm jakke på en kold dag for at føle dig godt tilpas, skal du vælge ord og melodier, der passer godt sammen, så din sang føles "rigtig".

Sådan matcher du stemningen:

- Tænk over Følelsen: Start med at beslutte, hvilken følelse eller stemning din sang skal have. Er den glad, trist, energisk eller afslappende? Dette er som at tjekke vejrudsigten, før du vælger dit tøj.
- Vælg dine Ord med Omhu: Når du ved, hvordan din sang skal føles, kan du begynde at vælge ord, der hjælper med at formidle denne følelse. Hvis din sang er glad, kan du

bruge ord som "lys", "danse" eller "le". Hvis den er trist, kan ord som "tåre", "alene" eller "miste" passe bedre. Det er som at vælge farver og mønstre, der passer til dagens vejr.

- Find den Rette Melodi: Nu er det tid til at tænke på melodien. En glad sang vil ofte have en hurtigere tempo og højere toner, mens en trist sang kan have en langsommere tempo og dybere toner. Prøv at nynne forskellige melodier, mens du tænker på dine ord, og se, hvilken der passer bedst.
- Eksperimentér med Harmonier: Harmonier er som lag af tøj; de kan ændre, hvordan den grundlæggende "outfit" (din melodi og tekst) føles. En glad melodi kan føles endnu gladere med lyse, sprudlende harmonier, mens den samme melodi kan gøres mere eftertænsksom med mere komplekse eller blide harmonier.
- Sammenkæd Ord og Melodi: Når du har nogle ord og en melodi, der føles rigtige sammen, begynd da at sætte dem sammen. Syng din tekst med din melodi, og justér begge dele, indtil de passer perfekt sammen. Det er som at justere dit tøj, så det sidder bedst muligt.
- Prøv det Af: Når du tror, du har fundet den perfekte kombination af tekst, melodi og harmoni, prøv at spille din sang for nogen. Se på deres reaktion for at finde ud af, om du har matchet stemning og melodi på den rigtige måde. Det er som at spørge en ven, om dit outfit ser godt ud, før du går ud.

Ved at tænke på disse trin, når du skriver musik, kan du skabe sange, der føles komplette og udtryksfulde, med tekster og melodier, der passer perfekt sammen, ligesom det rigtige tøj på den rigtige dag.

## Hvordan kan vi bruge rim og rytme til at gøre en sangtekst fængende?

At bruge rim og rytme til at gøre en sangtekst fængende er som at tilføje krydderier til maden for at gøre den mere smagfuld og interessant. Her er hvordan du kan gøre det:

- Brug Rim til at Skabe Mønstre: Rim er når ord i slutningen af linjer i en sang lyder ens eller meget lignende. For eksempel, ord som "star" og "far" rimer. Rim gør en tekst nemmere at huske og sjovere at synge. Du kan eksperimentere med forskellige rim-mønstre. Nogle gange rimer ordene i slutningen af hver anden linje, og andre gange kan du lave rim inden i linjerne for at skabe en overraskende effekt.
- Leg med Rytme for at Skabe Flow: Rytme handler om, hvordan ordene i din sang flyder sammen. Det er som musikkens hjerteslag. Du kan skabe en fængende rytme ved at gentage visse lyde eller mønstre gennem din sang. For eksempel, prøv at gentage en sætning eller et særligt ord flere gange. Dette kan hjælpe med at skabe en rytme, der får folk til at nikke med eller danse.
- Match Rytmen med Musikken: Det er vigtigt, at din sangteksts rytme passer godt sammen med melodien og musikken. Hvis din musik er hurtig, kan du prøve at skrive en tekst, der er hurtig og energisk. Hvis musikken er langsom, kan en mere rolig og flydende tekst passe bedre.

- Brug Varierede Rimmønstre: For at holde din sang interessant, kan du skifte mellem forskellige rim-mønstre i vers og omkvæd. Måske bruger du simple enderim i versene, men mere komplekse rim i omkvædet for at gøre det ekstra mindeværdigt.
- Eksperimentér med Betoning: Prøv at lege med, hvilke ord eller stavelser du betoner i din sang. Ved at ændre betoningen kan du skabe en mere dynamisk og fængende rytme. Det er som at lege med højder og dybder i en samtale for at gøre den mere livlig.
- Gør Teksten Nem at Følge: En god rytme og mindeværdige rim gør ikke bare din sangtekst fængende; de hjælper også med at gøre den nem for lyttere at følge med i og huske. Tænk over, hvordan du kan gøre dine tekster klare og indbydende, så folk har lyst til at synge med.

Ved at bruge rim og rytme klogt, kan du gøre din sangtekst ikke bare fængende, men også sjov og tilfredsstillende at synge og lytte til. Det handler om at finde den rette balance og at lege med ord for at skabe en sang, der fænger og bliver hængende hos lytteren.

## **Hvordan fortæller vi en historie eller udtrykker en følelse gennem sangtekster?**

At fortælle en historie eller udtrykke en følelse gennem sangtekster er som at male med ord. Du bruger ordene til at skabe billeder i lytterens hoved og føre dem gennem en rejse af følelser eller fortællinger. Her er, hvordan du kan gøre det:

- Vælg Dit Tema: Start med at beslutte, hvad din sang skal handle om. Det kan være en historie om venskab, eventyr, en følelse som glæde eller sorg, eller måske en oplevelse, du har haft. Dette tema er som din malingspalet - det sætter tonen for de farver (eller ord) du vil bruge.
- Sæt Scenen: Indled din sang med at sætte scenen. Beskriv stedet, personerne eller følelsen. Det er som at starte et maleri med en baggrund, så folk kan forestille sig, hvor de er, og hvem de er med.
- Brug Billedsprog: For at gøre din tekst levende, brug billedsprog såsom metaforer og sammenligninger. Hvis du skriver om sorg, kan du sammenligne følelsen med en tung sky, der hænger over hovedet på dig. Billedsprog hjælper med at male et klart billede i lytterens sind.
- Fortæl Historien: Hvis din sang fortæller en historie, sørg for at den har en begyndelse, midte og slutning. Introducer dine karakterer, lad noget ske, og afslut med en konklusion eller en lære. Hvis din sang udtrykker en følelse, prøv at føre lytteren gennem forskellige aspekter af følelsen, fra hvordan den starter, til hvordan den udvikler sig, og hvordan du til sidst forholder dig til den.
- Gentag Vigtige Dele: Omkvædet i en sang er ofte det, folk husker bedst. Brug det til at gentage dit hovedbudskab eller den centrale følelse. Det er som at understrege de vigtigste dele af dit maleri, så de står klart for seeren.
- Vis, Fortæl Ikke Kun: I stedet for direkte at sige, hvordan en person føler, vis det gennem handlinger, dialog eller tankegang. For eksempel, i stedet for at sige "Han var trist," kan

du sige "Han gik alene i regnen uden at mærke vandet." Dette giver en stærkere følelse af personens tilstand.

- Vælg Dine Ord med Omhu: Hver linje i din sang bør bidrage til dit tema eller din historie. Vælg ord, der føles rigtige og som understøtter den følelse eller det billede, du prøver at skabe. Tænk på hvert ord som en penselstrøg, der tilføjer farve og liv til dit værk.
- Tilføj Følelser: Lad din egen følelse skinne igennem i dine tekster. Når du føler det, du skriver om, er det mere sandsynligt, at dine lyttere også vil føle det.

Ved at følge disse trin kan du skabe sangtekster, der ikke bare fortæller en historie eller udtrykker en følelse, men som også rører ved folk og bliver husket. Det er magien ved at skrive sange – at kunne dele en del af din verden med andre på en måde, der taler direkte til deres hjerter.

## Hvordan kan vi bruge billedsprog og metaforer i vores sangtekster?

At bruge billedsprog og metaforer i sangtekster er som at tegne med ord for at male billeder i lytterens hoved. Det hjælper med at gøre din sang mere farverig, interessant og fuld af følelser. Her er hvordan du kan gøre det:

**Billedsprog:** Billedsprog betyder at bruge ord til at skabe et billede eller en scene i lytterens sind. For eksempel, hvis du skriver en sang om frihed, kan du beskrive en fugl, der flyver højt oppe i den blå himmel. Når folk hører din sang, vil de kunne "se" den frie fugl i deres tanker og føle friheden, den repræsenterer.

**Metaforer:** En metafor er, når du siger, at noget er noget andet for at vise, hvor meget de to ting ligner hinanden. Det er ikke bogstaveligt ment, men det hjælper med at forklare en idé eller følelse. Hvis du siger "Mit hjerte er et vildt hav", mener du ikke, at dit hjerte virkelig er et hav, men du sammenligner det med havets vildhed for at udtrykke stærke følelser.

Hvordan Bruger Man Dem i Sangtekster:

- Vælg Emnet for Din Sang: Tænk over, hvad din sang handler om eller hvilken følelse du vil udtrykke. Er det glæde, sorg, eventyr?
- Tænk Over Billeder, der Passer til Emnet: Hvis din sang er om håb, kan du tænke på billeder, der repræsenterer håb, som solopgang eller en åben dør.
- Skriv Metaforer og Billeder Ned: Begynd at skrive sætninger, der bruger disse billeder. For eksempel, "Håbet er en solopgang, der bryder gennem nattens mørke" er en metafor, der viser håb ved at sammenligne det med en solopgang.
- Flet dem Ind i Din Sang: Brug disse billeder og metaforer gennem din sang for at hjælpe med at fortælle historien eller udtrykke følelsen. De behøver ikke være i hver linje, men de kan være kraftfulde højdepunkter, der gør din sang mere mindeværdig.

**Prøv Dem Af:** Når du har nogle ideer, prøv at synge dem med din melodi. Lyt for at se, om billederne og metaforerne passer godt sammen med musikken. De skal hjælpe med at forstærke sangens følelse, ikke virke forvirrende eller ude af sted.

At bruge billedsprog og metaforer i dine sangtekster kan gøre din sang mere levende og følelsesladet. Det er som at give dine lyttere et maleri lavet af ord, som de kan se i deres tanker, mens de lytter til din musik. Og ligesom med et rigtigt maleri, kan de skønne og føle dybden i dit kunstværk gennem de billeder, du skaber med dine ord.

## Hvordan tilpasser vi vores sangtekster til en bestemt genre eller stil?

At tilpasse sangtekster til en bestemt musikgenre eller stil er som at vælge det rigtige outfit til en speciel lejlighed. Lige gyldigt om du skal til en fødselsdagsfest, en fodboldkamp eller en formel middag, vil du sandsynligvis tage noget på, der passer til begivenheden. På samme måde, når du skriver sangtekster, vil du gerne sikre dig, at dine ord passer til den musikalske "begivenhed" eller genre, du arbejder med. Her er hvordan du kan gøre det:

- **Lær Genren at Kende:** Start med at blive rigtig fortrolig med den genre, du skriver til. Lyt til masser af sange inden for den stil og bemærk, hvad de handler om, hvordan de føles, og de særlige ord eller udtryk, der ofte bliver brugt. Det er som at undersøge, hvad folk normalt har på til den begivenhed, du skal til.
- **Forstå Stemningen:** Hver musikgenre har sin egen stemning eller følelse. For eksempel har popmusik ofte en glad og fængende stemning, mens blues kan være mere eftertænksom og følelsesladet. Når du skriver dine tekster, prøv at fange denne stemning med dine ord.
- **Brug Genre-Specifikke Ord:** Visse ord eller udtryk passer bedre til nogle genrer end til andre. For eksempel, i countrymusik er det almindeligt at høre om biler, veje eller kærlighedshistorier fra landet, mens rap ofte indeholder ordspil og rim om livet i byen. Vælg ord, der føles naturlige for den genre, du skriver til.
- **Tænk på Din Lytter:** Overvej, hvem der typisk lytter til den genre, du skriver for. Hvad interesserer dem? Hvilke slags historier eller følelser ville de kunne forbinde sig med? At skrive med lytteren i tankerne kan hjælpe dig med at skabe tekster, der resonerer.
- **Eksperimentér med Strukturen:** Forskellige musikgenrer har ofte deres egen særlige sangstruktur. For eksempel, en rockesang kan have en kraftig guitar-solo, mens en pop sang kan have et meget fængende omkvæd. Når du skriver dine tekster, tænk over, hvordan de passer ind i sangens struktur.
- **Hold Dig Tro mod Genren, Men Vær Original:** Selvom det er vigtigt at tilpasse dine tekster til genren, er det også vigtigt at lade din egen unikke stemme skinne igennem. Brug genrens traditioner som en guide, men tøv ikke med at eksperimentere og tilføje dit eget personlige præg.
- **Få Feedback:** Når du har skrevet din sang, prøv at dele den med andre, der kender til genren. De kan give dig værdifuld feedback om, hvor godt dine tekster passer til stilen, og hvad du måske kan forbedre.

Ved at følge disse trin kan du skrive sangtekster, der ikke kun passer til den genre, du arbejder inden for, men som også føles friske og originale. Og ligesom det perfekte outfit kan gøre, at du

skiller dig ud på en god måde, kan de rigtige tekster gøre din sang mindeværdig og elsket af dem, der hører den.

## Hvem er kendte sangskrivere og hvordan er de blevet dygtige?

Kendte sangskrivere er som de berømte kokke i musikens verden. De har en særlig evne til at blande noter, ord og følelser sammen for at skabe sange, som folk elsker at lytte til igen og igen. Ligesom en kok bliver bedre ved at lave mange forskellige retter og lære af både succeser og fejl, er disse sangskrivere blevet dygtige gennem øvelse, eksperimentering og ved at lytte til feedback fra andre.

Her er nogle kendte sangskrivere og hvordan de er blevet så dygtige:

- Taylor Swift: Taylor begyndte at skrive sange, da hun var meget ung. Hun har altid været god til at dele sine egne erfaringer og følelser gennem sine tekster, hvilket gør hendes sange meget personlige og relaterbare. Hun blev dygtig ved konstant at skrive og aldrig være bange for at udtrykke sig selv ærligt.
- Ed Sheeran: Ed startede også med at skrive sange i en ung alder og optrådte ofte på små spillesteder, hvor han delte sin musik med publikum. Han øvede sig meget, ikke kun i at skrive, men også i at optræde, hvilket hjalp ham med at forstå, hvad der virker godt i en sang. Han lærte af hver optræden og blev ved med at forbedre sig.
- Max Martin: Max er måske ikke et navn, du kender, men han har skrevet sange for mange store popstjerner som Britney Spears og Katy Perry. Max blev dygtig ved at studere musik og forstå, hvad der gør en sang til en hit. Han eksperimenterer med forskellige melodier og rytmer for at finde den perfekte kombination, der fanger lytterens opmærksomhed.
- Lin-Manuel Miranda: Kendt for at skabe musikalen "Hamilton", Lin-Manuel kombinerer sin kærlighed til historie med sin passion for musik. Han blev dygtig ved at udforske forskellige musikgenrer og skrive stilarter, hvilket gjorde hans arbejde unikt og innovativt. Han studerede også andre store værker for at forstå, hvad der gør en historie fængende.

Alle disse sangskrivere deler nogle fælles træk, der har hjulpet dem med at blive dygtige:

- Øvelse: De skrev sange hele tiden, hvilket hjalp dem med at forbedre deres færdigheder.
- Ærlighed: De var ikke bange for at udtrykke ægte følelser og erfaringer i deres sange.
- Læring: De lærte af både deres succeser og fejl og tog feedback fra andre til sig.
- Eksperimentering: De var ikke bange for at prøve nye ting og udforske forskellige musikalske ideer.

At blive en god sangskriver handler om mere end bare talent; det kræver hårdt arbejde, tålmodighed og en vilje til altid at lære og vokse.

Nu er det tid til at lave et par opgaver og tænke over hvad vi lige har lært.

### Arbejdsopgaver

1. Skriv en Dagbogssang: Skriv et kort vers og omkvæd, der fortæller om en dag i dit liv, ved at bruge detaljerede beskrivelser og følelser.
2. Rim og Rytme-Udfordring: I par, vælg et emne og skriv fire linjer af tekst, der rimer. Prøv derefter at ændre rytmen af jeres tekst ved at ændre antallet af stavelser i hver linje.
3. Billedsprog Jagt: Find eksempler på billedsprog og metaforer i kendte sangtekster. Diskutér i små grupper, hvordan disse billeder bidrager til sangens stemning eller fortælling.
4. Genre-Eksperiment: Skriv en kort sangtekst og tilpas den derefter til to forskellige musikgenrer, ved at ændre ordvalget og stemningen for at matche hver genre.
5. Feedback Cirkel: Del dine sangtekster med klassen eller i små grupper og modtag feedback. Brug feedbacken til at forbedre dine tekster.

Når du har svaret på opgaverne, så slutter denne episode.

Her starter ideerne til lærerne:

### Ideer til læreren:

- Gæstesangskriver: Inviter en lokal sangskriver til at tale med klassen om processen med at skrive sangtekster og give tips og tricks.
- Sanganalyse: Vælg en sang med stærke tekster, og analyser den som en klasse. Diskutér, hvordan sangskriveren bruger struktur, rim, rytme og billedsprog.
- Skriveværksted: Arranger et værksted, hvor eleverne kan arbejde på deres sangtekster. Giv tid til individuelt arbejde såvel som samarbejde og peer feedback.
- Tekstskrivningskonkurrence: Hold en venlig konkurrence, hvor eleverne skriver tekster baseret på et givet tema eller musikgenre. Lad klassen stemme om deres favoritter.
- Opførelsesdag: Arranger en dag, hvor eleverne kan opføre deres egne sange, enten akustisk eller med musikalsk akkompagnement fra en app eller et instrument.